

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/129/2024
Identifikačné číslo spisu:	4119214608
Dátum vydania rozhodnutia:	31.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4119214608.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Eriky Zajacovej v spore žalobcu Y. narodeného XX. R. XXXX, C. XX, zastúpeného advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Laurinská 4, IČO: 36833533, proti žalovaným: neznámi právni nástupcovia ostatných pozemkovoknižných vlastníčok S. N., rod. Q., S. U., rod. Q., zastúpení Slovenským pozemkovým fondom, Bratislava, Búdková 36, IČO: 17335345, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12C/111/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 28. marca 2024 sp. zn. 7Co/48/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len ako „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom č. k. 12C/111/2019 - 218 zo dňa 30. januára 2023 žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žalovanému ich náhradu nepriznal.

1.1. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. C., zapísaných v geometrickom pláne, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku ako parcely registra „C“ č. 1497/4 o výmere 316 m², č. 1533/7 o výmere 1025 m², a nehnuteľností zapísaných v k. ú. C. ako parcely registra „C“ č. 1521 o výmere 317 m², parcely registra „C“ č. 1522 o výmere 165 m², parcely registra „C“ č. 1530 o výmere 892 m² a parcely registra „C“ č. 1531 o výmere 216 m², zapísaných na LV č. XXX. Súd prvej inštancie mal na základe vykonaného dokazovania preukázané, že žalobca získal darovacou zmluvou zo dňa 20. júna 2013 od svojho otca nehnuteľnosti parcely registra „C“ č. 1495/1, 1495/2, 1495/3, 1495/4. Darovacou zmluvou takto nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam celkovo o výmere 2305 m². Žalobca ďalej

tvrdil, že parcely, ktoré sú predmetom tohto sporu nadobudol darovacou zmluvou od svojho otca. Súd skonštatoval, že sporné nehnuteľnosti nemohol žalovaný (správne žalobca, pozn.) nadobudnúť od otca darovacou zmluvou, pretože zmluva musí mať v prípade nehnuteľností písomnú formu, inak je právny úkon absolútne neplatný. Následne sa zaoberal otázkou vydržania sporných nehnuteľností. Žalobca tvrdil, že tieto užíval nerušene odkedy ich nadobudol od svojho otca, teda od 20. júna 2013. Jeho otec Y. J. ich nadobudol kúpnu zmluvou od Y. Q. dňa 16. mája 2012 a Y. Q. ich nadobudol kúpnu zmluvou od právnych nástupcov pôvodných vlastníkov dňa 15. mája 2012. Predmetom zmlúv však boli nehnuteľnosti o výmere 2305 m² a nie tvrdená navyše užívaná výmera 2931 m². Žalobcom požadované parcely boli zakreslené geometrickým plánom, z ktorého je zrejmé, že užívané parcely nie sú totožné s tými, ktoré získal žalobca titulom darovacej zmluvy od otca. Súd prvej inštancie dôvodil, že žalobca nemohol nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním, pretože nepreukázal žiaden právny titul, ktorý by ho oprávňoval k nadobudnutiu vlastníckeho práva k sporným pozemkom. Žalobca nepreukázal dobromyseľnosť a nesplnil podmienky pre vydržanie. Nehnuteľnosti síce užíval ako svoje vlastné, ale nemohol byť dobromyseľný v tom, že mu aj patria, pretože nemal žiadny právny titul nadobudnutia. Základom oprávnenej držby môže byť len omyl ospravedlniteľný. Právny omyl ospravedlniteľný nie je. Žalobca sa uchopil držby na základe darovacej zmluvy, ale nemohol byť v dobrej viere v tom, že je vlastníkom celej výmery, keď v zmluve bola uvedená výmera 2305 m² a nemohol byť presvedčený o tom, že mu bola darovaná aj výmera 2931 m². Preto iba samotná domnienka právneho predchodcu žalobcu - jeho otca, že kupoval celý oplotený pozemok nestačí pre vydržanie spornej nehnuteľnosti. Aj keby si žalobca a jeho otec, príp. Y. skutočne mysleli, že nadobúdajú aj sporné nehnuteľnosti, išlo by v danom prípade o nedbalých nadobúdateľov, ktorí si v skutočnosti neoverili, čo je predmetom darovacej, resp. kúpnej zmluvy. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalovanému ich náhradu nepriznal, aj keď mal vo veci plný úspech, keďže žaloba bola v celom rozsahu zamietnutá, nakoľko žalovaný si náhradu trov konania voči žalobcovi neuplatnil.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 28. marca 2024 sp. zn. 7Co/48/2023 rozhodol o odvolaní žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd, rozhodujúc o odvolaní podanom žalobcom, preskúmal napadnutý rozsudok, dôvody odvolania a skonštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, jednotlivé dôkazy vyhodnotil a na ich závere vec aj správne právne posúdil. Preto sa odvolací súd stotožnil v plnom rozsahu s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie. Preskúmajúc odvolanie žalobcu odvolací súd zistil, že sporné pozemky sú evidované ako podielové spoluvlastníctvo nezistených vlastníčok S. N. a S. U., u každej v podiele 1, ktoré ich nadobudli titulom dedenia. Na základe uvedeného bolo v konaní ROEP zapísané vlastnícke právo týchto osôb na LV č. XXXX a XXX u každej v podiele 1. Žalobca v konaní tvrdil a výpoveďami svedkov bolo potvrdené, že sporné nehnuteľnosti v celku, tak ako boli oplotené, užívala od 50-tych rokov minulého storočia rodina M.. Tiež bolo výpoveďami svedkov potvrdené, že jedna polovica pozemku bola močariskom, potok sa vylieval, v tejto časti pozemok nebol využívaný. Nad pozemkom viedlo vysoké napätie, pásli sa tam kozy, kravy a nedalo sa tam nič pestovať. Vzhľadom na námietky žalobcu uvedené v odvolaní, bolo úlohou súdu posúdiť, či tento nadobudol vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam vydržaním, keďže odvodzoval svoju dobromyseľnosť od putatívneho právneho titulu - darovacej zmluvy zo dňa 20. júna 2013 a tvrdil, že touto zmluvou nadobudol vlastnícke právo k pozemkom, tak ako boli oplotené, hoci predmetom darovacej zmluvy neboli sporné pozemky. Žiadal preto zosúladiť faktický stav užívania sporných nehnuteľností s právnym stavom evidovaným v katastri, pretože tvrdil, že konal v skutkovom omyle. Ďalej sa odvolací súd v bode 12. svojho rozhodnutia zaoberal podmienkami oprávnenej držby a tiež definoval podmienky domnelého (putatívneho) právneho dôvodu, vo vzťahu ku ktorému sa držiteľ dobromyseľne so zreteľom ku všetkým okolnostiam domnieva, že mu ním priznané právo svedčí. Vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam ku dnešnému dňu svedčí podielovým spoluvlastníckam S. N. a S. U. s tým, že žalobca tvrdil, že rodina M. užívala dobromyseľne všetky pozemky, to znamená aj tie, ktoré sú vo vlastníctve žalobcu, ako aj tie, ktorých vlastníctvo je sporné ako svoje vlastné, odkedy sa do C. presťahovali z Oravy a odkúpili ich od rodín S. N. a S. U.. Ďalej žalobca tvrdil, že v roku 2004 si pôvodní spoluvlastníci užívané pozemky s vedomím a súhlasom vlastníkov susedných pozemkov oplotili, ustálili

ich presné hranice a vymedzili sa ich spoluvlastnícke podiely na týchto pozemkoch. Hranice tak vytýčili podľa dlhodobého 50 - ročného užívacieho stavu. Neskôr v konaní tvrdil, že niekedy v 50-tych rokoch nastala chyba a ľudia, ktorí boli vystahovaní z Oravy dostávali pozemky. Tak to bolo aj s rodinou M., ktorá dostala pozemok, ten si oplotila a táto jeho výmera bola taká ako aj teraz, avšak v dokladoch bola zapísaná nižšia výmera. V tomto smere odvolací súd neprihliadol na tvrdenie žalobcu, že došlo k chybe v zápise v katastrálnom operáte, pretože v konaní nebol preukázaný žiadny chybný zápis pri takomto operáte a išlo len o nepreukázané tvrdenie žalobcu. Hoci sa v súdnom spise nenachádza právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva rodiny M. k nehnuteľnostiam, na základe výpovedí sa možno domnievať, že rodina M. nadobudla pozemky od rodín S. N. a S. U. na základe kúpnej zmluvy, avšak predmetom tejto kúpnej zmluvy boli len tie pozemky, ktoré sú v súčasnosti vo vlastníctve žalobcu, keďže k sporným pozemkom zostali naďalej zapísané pôvodné vlastníčky. Z výpovede svedka Y. Q. vyplýva, že v čase, keď on sám kupoval pozemky od p. Y., resp. rodiny M., už bol k pozemkom vyhotovený geometrický plán. Z výpovedí svedkov tiež vyplýva, že jedna časť bola spôsobilá na užívanie a na druhej časti sa vylieval potok, bolo tam močarisko, vysoké napätie a ochranné pásmo, a teda túto časť nebolo možné plnohodnotne užívať. V rozpore s tvrdením, že pozemok bol užívaný ako celok je tvrdenie, že na druhej polovici pozemku bolo močarisko. Svedok T. S. uviedol, že to bol jeden veľký priestor. V konaní teda nebolo preukázané, že by rodina M. mala záujem odkúpiť, resp. odkúpila od pôvodných pozemnoknižných vlastníkov aj sporné pozemky. Samotná skutočnosť, že pozemok zostal oplotený tak, ako ho vlastnili pôvodní pozemnoknižní vlastníci neznamena, že v takejto výmere bol aj predaný rodine M.. Domnienka právneho predchodcu žalobcu - jeho otca, že kupoval celý oplotený pozemok nestačí pre vydržanie sporných nehnuteľností. Z dokazovania vyplýva, že Y. Q. nadobudol pozemky od rodiny M. na základe kúpnej zmluvy zo dňa 15. mája 2012 a hneď nasledujúci deň dňa 16. mája 2012 uzavrel kúpnu zmluvu s K. Y. J. (otcom žalobcu). Na základe existujúceho geometrického plánu sa objektívne mohol Y. Q., ako aj žalobcov otec pri uzatváraní kúpnych zmlúv oboznámiť s tým, či užívací stav súhlasí s právnym stavom evidovaným v katastri nehnuteľností.

2.2. Podľa názoru odvolacieho súdu tak nemôže ísť o zanedbateľný omyl, kedy v dôsledku nesprávneho oplotenia nadobúdateľ užíva pozemok v jedenkrát tak veľkej výmere, ako nadobudol, teda o 2931 m² viac. Súd preto nepovažoval za ospravedlniteľný skutkový omyl skutočnosť, že sa sporné nehnuteľnosti v minulosti užívali ako jeden celok. Pokiaľ teda žalobca odvodzoval svoje vlastnícke právo od darovacej zmluvy, vzhľadom na výmeru sporných pozemkov, ktorá tvorí raz takú výmeru ako nehnuteľnosti, ktoré sú vo vlastníctve žalobcu, teda namiesto 2305 m² mal tak žalobca nadobudnúť spolu 5236 m², je súd toho názoru, že nemohol byť presvedčený o tom, že nadobudol vlastníctvo aj k sporným nehnuteľnostiam. Pokiaľ žalobca namietal, že súd sa neriadil zákonnou právnou úpravou, podľa ktorej sa v pochybnostiach predpokladá, že držba je oprávnená, žalobca nepreukázal splnenie zákonných podmienok vydržania, čo bolo dôvodom zamietnutia žaloby vo veci samej. Žalobca tak neuniesol v danej veci dôkazné bremeno, a preto nebol dôvod aplikovať vyvrátiť domnienku oprávnenej držby. Keďže teda žalobca so zreteľom na všetky okolnosti nemohol byť dobromyseľný v tom, že je vlastníkom aj sporných nehnuteľností, súd prvej inštancie správne jeho žalobu zamietol. O trovách konania bolo rozhodnuté tak, že úspešnému žalovanému bola priznaná náhrada trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie a navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP z dôvodu porušenia práva na spravodlivý proces, kedy súd ignoroval zistený skutkový stav a bez akéhokoľvek odôvodnenia sa nezaoberal podstatou odvolacích námietok.

3.1. Poukázal na judikatúru ústavného súdu, kedy mal za to, že nedodržanie riadneho odôvodnenia rozhodnutia zakladá priestor pre vznik nedostatočne odôvodnených a nepreskúmateľných súdnych rozhodnutí. Uviedol, že nespornosť skutkového stavu vyplývala z toho, že žalovaní nepopreli žiadne skutkové tvrdenie žalobcu a nepredniesli vlastné skutkové tvrdenia, nedoložili do konania ani jediný dôkaz, ktorý by tvrdenia žalobcu či tvrdenia svedkov vyvracali. Poukázal na tú skutočnosť, že právo patrí len bdelým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu svojich práv. Mal za to, že dobromyseľnosť žalobcu bola preukázaná riadne vykonanými dôkazmi, a to svedeckými výpoveďami svedkov Y. J., T. A., Y. Q., T. S., Y. V., S. V., ako aj imobilného svedka T. U.. Všetci svedkovia potvrdili, že pozemky v

celku ako vlastné užívala od 50-tych rokov rodina M., ktorá ich následne oplotené predala Y. Q.. V konaní poukazoval na rozsiahlu judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky v tom smere, že na jeho strane sa jednalo o ospravedlniteľný skutkový omyl, ktorý nie je prekážkou nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním. Posúdenie otázky, či nešlo na strane žalovaných o nedbalých vlastníkov bolo pre rozhodnutie kľúčové. V celom rozhodnutí nie je zmienka o tom, že skutkový stav v konaní bol nesporný. Odvolací súd vôbec neposudzoval podstatu odvolacej námietky a k nej sa nevyjadril. Nedostal žiadnu odpoveď, prečo judikatúra, ktorá takúto situáciu považuje za ospravedlniteľný skutkový omyl je pre jeho prípad bezpredmetná. Žalobca tiež nedostal žiadnu odpoveď na otázku, prečo súd napriek viac ako 70-ročnému nezáujmu žalovaných o pozemky, neprizerá na nich ako na nedbalých vlastníkov. Takto napadnuté rozhodnutie predstavuje porušenie práva na spravodlivý proces a vadu zmätočnosti spočívajúcu v nepreskúmateľnosti. Súd tiež nahradil procesnú aktivitu žalovaných, na základe čoho dospel k skutkovým zisteniam a právnym záverom nevyplývajúcim z vykonaného dokazovania. Sporné pozemky boli rodine M. ako vysídlencom z Oravy pri stavbe Oravskej priehrady pridelené v 50-tych rokoch, čo by vyplývalo z toho, že pozemková kniha mala v tom čase len evidenčný zápis a právnym titulom bol výmer, avšak v 50-tych rokoch tieto zápisy boli nepresné, pretože nebolo dostatočné množstvo odborníkov. Účinnosťou zákona č. 141/1950 Zb. zanikol význam pozemkovej knihy a zápis nadobudnutia vlastníctva nebol už podmienkou prevodu vlastníctva a zostal mu iba význam deklaratórny. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSSR č. 911/1932, kedy v dlhotrvajúcom stave držby a užívania nehnuteľností na mená spoluvlastníkov v ideálnych podieloch, podľa ktorého určiti spoluvlastníci časti z týchto nehnuteľností majú vo výlučnej držbe a užívaní, treba vidieť dohodu strán o delbe, prípadne o zámene týchto nehnuteľností nielen čo do držby, ale aj do vlastníckeho práva. Preto pre prijatie záveru, či boli predchádzajúci užívatelia dobromyseľní bolo nepodstatné, či príslušníci rodiny M. boli v pozemkovej knihe zapísaní. Podstatným bola len skutočnosť, že žalobca predložil dôkazy o tom, že pozemky členovia rodiny M. ako vlastné dlhodobo užívali. Preto považoval záver súdu za svojvoľný, arbitrárny, nevyplývajúci zo spisového materiálu. Rodina M. pozemky od nikoho neodkupovala a nikdy sa s pôvodnými vlastníkmi nestretli. Pozemky im boli pridelené ako náhrada za pozemky, na ktorých bola vybudovaná Oravská priehrada. Preto postup odvolacieho súdu považuje za neprípustný, je v rozpore so zásadou kontradiktórnosti konania, ako aj princípom rovnosti zbraní v takej intenzite, že sa jedná o extrémny rozpor s princípom spravodlivosti. Keďže odvolací súd v napadnutom rozhodnutí nahradil procesnú pasivitu žalovaných, dospel k svojvoľným, prekvapivým skutkovým záverom v neprospech žalobcu s tým, že takáto prax je v zmysle súčasnej právnej úpravy sporového konania absolútne neprípustná a predstavuje porušenie práva na spravodlivý proces.

4. K podanému dovolaniu sa písomne vyjadril zástupca žalovaných, ktorý uviedol, že skutočnosti uvádzané v dovolaní považuje za identické s obsahom žaloby, pričom konštatuje, že rozsudok odvolacieho súdu sa dostatočne vysporiadal s námietkami žalobcu, tento považuje za vecne správny, kedy súd dospel k správne právnemu posúdeniu veci, pričom Krajský súd v Nitre nezistil existenciu skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že išlo o svojvoľné a špekulatívne rozhodnutie. Preto žiadal, aby Najvyšší súd SR dovolanie žalobcu zamietol v celom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 ods. 1 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 424 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

6. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f) CSP a svoju argumentáciu o existencii vady v zmysle § 420 písm. f) CSP založil na tvrdení o absencii riadneho odôvodnenia rozhodnutia, nakoľko súd ignoroval zistený skutkový stav a nezaoberal sa podstatou odvolacích námietok.

7. Dovolací súd preto, vychádzajúc z obsahu dovolania, skúmal existenciu tzv. vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Ak totiž dovolanie podané z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z vád uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich

tzv. zmätočnosť rozhodnutia) neznamena len splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojvoľný), teda takého práva strany sporu na odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces i práva na súdnu ochranu.

8. Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach, aktuálne napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 zo dňa 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

9. Dovolací súd považuje za potrebné opakovane zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

9.1. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací dôvod takto dovolateľom vymedzený nebol.

9.2. Nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2018, 3Cdo/94/2018, 6Cdo/69/2020, 9Cdo/209/2020). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

10. Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Z odôvodnenia vyplýva, že

odvolací súd sa v bodoch 11 - 18 svojho rozsudku vysporiadal s podmienkami vydržania na strane žalobcu, kedy z vykonaného dokazovania je zrejmé, že sporné pozemky sú evidované ako podielové spoluvlastníctvo nezistených vlastníčov S.X. u každej v podiele 1, ktoré ich nadobudli titulom dedenia. Následne sa zaoberal otázkou vydržania sporných nehnuteľností. Žalobca tvrdil, že tieto užíval nerušene odkedy ich nadobudol od svojho otca, teda od 20. júna 2013. Jeho otec Y. J. ich nadobudol kúpnu zmluvou od Y. Q. dňa 16. mája 2012 a Y. Q. ich nadobudol kúpnu zmluvou od právnych nástupcov pôvodných vlastníkov dňa 15. mája 2012. Predmetom zmlúv však boli nehnuteľnosti o výmere 2305 m² a nie navyše tvrdená užívaná výmera 2931 m². Žalobcom požadované parcely boli zakreslené geometrickým plánom, z ktorého je zrejmé, že užívané parcely nie sú totožné s tými, ktoré získal žalobca titulom darovacej zmluvy od otca. Žalobca tvrdil, že rodina M. užívala dobromyseľne všetky pozemky, to znamená aj tie, ktoré sú vo vlastníctve žalobcu, ako aj tie, ktorých vlastníctvo je sporné ako svoje vlastné, odkedy sa do C. presťahovali z Oravy a odkúpili ich od rodín S. N. a S. U. a v roku 2004 si pôvodní spoluvlastníci užívané pozemky s vedomím a súhlasom vlastníkov susedných pozemkov oplotili, ustálili ich presné hranice a vymedzili sa ich spoluvlastnícke podiely na týchto pozemkoch. Hranice tak vytýčili podľa dlhodobého 50 - ročného užívacieho stavu. Neskôr v konaní tvrdil, že niekedy v 50-tych rokoch nastala chyba a ľudia, ktorí boli vystahovaní z Oravy dostávali pozemky. Tak to bolo aj s rodinou M., ktorá dostala pozemok, ten si oplotila, a táto jeho výmera bola taká ako aj teraz, avšak v dokladoch bola zapísaná nižšia výmera. V tomto smere odvolací súd neprihliadol na tvrdenie žalobcu, že došlo k chybe v zápise v katastrálnom operáte, pretože v konaní nebol preukázaný žiadny chybný zápis pri takomto operáte a išlo len o nepreukázané tvrdenie žalobcu. Rodina M. nadobudla pozemky od rodín S. N. a S. U. , avšak predmetom tohoto úkonu boli len tie pozemky, ktoré sú v súčasnosti vo vlastníctve žalobcu, keďže k sporným pozemkom zostali naďalej zapísané pôvodné vlastníčky. Z výpovede svedka Y. Q. vyplýva, že v čase, keď on sám kupoval pozemky od p. Y., resp. rodiny M., už bol k pozemkom vyhotovený geometrický plán. Z výpovedí svedkov tiež vyplýva, že jedna časť bola spôsobilá na užívanie a na druhej časti sa vylieval potok, bolo tam močarisko, vysoké napätie a ochranné pásmo, a teda túto časť nebolo možné plnohodnotne užívať. V rozpore s tvrdením, že pozemok bol užívaný ako celok je tvrdenie, že na druhej polovici pozemku bolo močarisko. Svedok T. S. uviedol, že to bol jeden veľký priestor. V konaní teda nebolo preukázané, že by rodina M. mala záujem odkúpiť, resp. odkúpila od pôvodných pozemnoknižných vlastníkov aj sporné pozemky. Samotná skutočnosť, že pozemok zostal oplotený tak, ako ho vlastnili pôvodní pozemnoknižní vlastníci neznamena, že v takejto výmere bol aj predaný rodine M.. Domnienka právneho predchodcu žalobcu - jeho otca, že kupoval celý oplotený pozemok nestačí pre vydržanie sporných nehnuteľností. Podľa názoru odvolacieho súdu tak nemôže ísť o zanedbateľný omyl, kedy v dôsledku nesprávneho oplotenia nadobúdateľ užíva pozemok v jedenkrát tak veľkej výmere, ako nadobudol, teda o 2931 m² viac. Súd preto nepovažoval za ospravedlniteľný skutkový omyl skutočnosť, že sa sporné nehnuteľnosti v minulosti užívali ako jeden celok. Pokiaľ teda žalobca odvodzoval svoje vlastnícke právo od darovacej zmluvy, vzhľadom na výmeru sporných pozemkov, ktorá tvorí raz takú výmeru ako nehnuteľnosti, ktoré sú vo vlastníctve žalobcu, teda namiesto 2305 m² mal tak žalobca nadobudnúť spolu 5236 m², je súd toho názoru, že nemohol byť presvedčený o tom, že nadobudol vlastníctvo aj k sporným nehnuteľnostiam. Pokiaľ žalobca namietal, že súd sa neriadil zákonnou právnou úpravou, podľa ktorej sa v pochybnostiach predpokladá, že držba je oprávnená, žalobca nepreukázal splnenie zákonných podmienok vydržania, čo bolo dôvodom zamietnutia žaloby vo veci samej. Žalobca tak neunesol v danej veci dôkazné bremeno, a preto nebol dôvod aplikovať vyvrátiteľnú domnienku právnej držby.

11. Právnym dôvodom vzniku vlastníckeho práva môže byť zmluva, dedenie, rozhodnutie príslušného orgánu, zákon a vydržanie. Oprávnenie zodpovedajúce vlastníckemu právu teda možno nadobudnúť aj vydržaním. Predpokladom tohto spôsobu nadobudnutia je nepretržitý výkon práva po dobu najmenej desať rokov, ak sú splnené aj ostatné podmienky v § 134 Občianskeho zákonníka. Vylúčené je vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré môžu byť len vo vlastníctve štátu alebo vo vlastníctve zákonom určených právnických osôb (§ 125 Občianskeho zákonníka).

12. Aj keď právna úprava vydržania je súčasťou právneho poriadku a spolu s ním podlieha zmenám zodpovedajúcim stupňu vývoja spoločnosti, možno vo všeobecnosti konštatovať, že zákonnými podmienkami vydržania boli oprávnená držba, uplynutie zákonom určenej vydržacej doby a spôsobilý

predmet vydržania. Na rozdiel od držby je vlastníctvo v platnom právnom poriadku (§ 123 a nasledujúce Občianskeho zákonníka) staronovo chápané ako najvyššia právna moc nad vecou. Jeho obsahom je právo vlastníka vec držať, užívať a disponovať s ňou. Vlastník má teda zo zákona základné oprávnenia, ktorými sú právo vec držať (ius possidendi), vec užívať, požívať jej plody a úžitky (ius utendi et fruendi) a právo s vecou disponovať (ius disponendi). Z uvedeného vyplýva, že právo vec držať (tzv. právo držby) znamená nakladať s vecou ako s vecou vlastnou. Ide tu teda o základné, východiskové oprávnenie vlastníka, ktoré je nevyhnutným predpokladom pre výkon oprávnení ostatných. Podľa vzťahu k predmetu vlastníctva Občiansky zákonník rozlišuje držiteľa oprávneného a neoprávneného, keď v ustanovení § 130 ods. 1 definuje len držiteľa oprávneného.

13. Oprávnená držba spravidla spočíva na skutkovom omyle, keď sa oprávnený držiteľ domnieva, že bol napr. urobený právny úkon, hoci tomu tak nebolo, alebo naopak o určitej skutočnosti, ktorá má za následok neplatnosť právneho úkonu, či inak bráni vzniku práva, nemá vedomosť. Vydržanie je osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva. V prípade splnenia zákonom určených podmienok dochádza k nemu priamo zo zákona, nevyžaduje sa k tomu rozhodnutie štátneho orgánu. K tomu, aby bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním musia byť splnené zároveň tieto zákonné predpoklady: a/ nadobúdateľ je oprávneným držiteľom veci po celú vydržačiu dobu, b/ nepretržitosť vydržacej doby, ktorou je neprerušovaný stav užívania predmetu vydržania počas zákonom ustanovenej doby, c/ spôsobilý predmet vydržania.

14. Predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z hľadiska, či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod (titulus putativus), teda ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny titul svedčí.

15. Pri posudzovaní oprávnenosti držby treba vychádzať zo zásady, že jej predpokladom je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, ak si určitú vec prisvojuje. Ide o psychický stav, o jeho vnútorné presvedčenie, ktoré sa prejavuje aj navonok a z ktorého možno vyvodiť, že sa dôvodne považuje za vlastníka veci. Medzi základné okolnosti, ktoré budú svedčiť o oprávnenosti držby veci patrí aj okolnosť, ako vec nadobudol - či mu svedčí nejaký oprávnený nadobúdaci titul. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva. Na rozdiel od preukazovania vlastníctva nebude spravidla treba, aby vydržiteľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia vlastníctva, ktorý môže byť základom pre zápis vlastníckeho práva do príslušného katastra nehnuteľností, ale postačí existencia takéhoto nadobúdacieho titulu (aj putatívneho), ktorý jeho vnútorné presvedčenie, že sa stal vlastníkom veci, dostatočne opodstatňuje.

16. Podľa § 134 ods. 3 Občianskeho zákonníka sa do vydržacej doby oprávneného držiteľa započíta aj doba, po ktorú mali vec v oprávnenej držbe jeho právni predchodcovia, ktorých pri výkone ich vlastníckeho práva nik nerušil a ich vlastnícke právo nebolo spochybňované. Žalobca tak, ako správne konštatoval odvolací súd, nepreukázal oprávnenosť vstupu do držby rodiny M. ktorá preukázateľne nadobudla zmluvou vlastnícke právo k pozemkom, súčasne vo vlastníctve žalobcu, avšak nebolo preukázané, na základe akého právneho titulu by získali vlastníctvo aj k tej časti pozemkov, ktoré sú predmetom tohto sporu. To, že si títo pozemok v roku 2004 oplotili so súhlasom vlastníkov susedných pozemkov neznamena, že by predmetom prevodu v 50-tych rokoch boli aj sporné pozemky, prípadne, že by od pôvodných vlastníčok získali aj pozemky, ktoré sú predmetom tohto sporu. Z toho teda vyplýva, že predchodcovia žalobcu, rodina M. nemohla byť dobromyseľná počas vstupu do držby, a ani počas jej trvania. Následne právni nástupcovia rodiny M. odpredávajú kúpnu zmluvou zo dňa 15. mája 2012 (č.l. 36) pozemky parc. č. 1495/1 o výmere 1663 m² a parc. č. 1495/2 o výmere 642 m² Y. Q., pričom v kúpnej zmluve sa konštatuje, že predávané pozemky sa nachádzajú v zastavanom území obce a

sú čiastočne oplotené a rovnako je zrejmé, že pri tomto prevode nebol vyhotovovaný geometrický plán. Od tohto momentu by sme mohli začať počítať vstup predchodcu žalobcu do oprávnenej držby, ktorá následne prechádza za rovnakých podmienok na základe kúpnej zmluvy zo dňa 16. mája 2012 (č.l. 29) na K. Y. J. a následne darovacou zmluvou zo dňa 20. júna 2013 na žalobcu. Z vyššie uvedeného potom vyplýva, že aj pokiaľ by sme započítali oprávnenú držbu právnych predchodcov žalobcu k sporným pozemkom, odo dňa 15. mája 2012 do momentu podania žaloby 27. novembra 2019 neuplynulo zákonom požadovaných 10 rokov, teda neuplynula zákonom požadovaná lehota na vydržanie sporných nehnuteľností žalobcom.

16.1. Neobstojí potom dovolacia námietka, že skutkový stav bol nesporný, nakoľko zástupca žalovaných od začiatku konania, okrem iného namieta, že žalobca nepredložil žiaden dôkaz o dobromyseľnosti jeho právnych predchodcov. Svedkovia vypočutí v konaní síce potvrdili dlhodobý užívací stav, okrem iného aj rodiny M., avšak nikto z nich neuviedol, na základe akého právneho titulu títo vstúpili do držby sporných nehnuteľností.

16.2. Pokiaľ teda dovolateľ argumentoval ospravedlniteľným skutkovým omylom na strane žalobcu, tento v konaní nebol sporný, avšak tento nepreukázal dobromyseľnosť oprávnenej držby po dobu 10 rokov (viď odôvodnenie vyššie).

16.3. Rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSSR č. 911/1932 (kedy v dlhotrvajúcom stave držby a užívania nehnuteľností na mená spoluvlastníkov v ideálnych podieloch, podľa ktorého určité spoluvlastníci časti z týchto nehnuteľností majú vo výlučnej držbe a užívaní, treba vidieť dohodu strán o deľbe, prípadne o zámene týchto nehnuteľností nielen čo do držby, ale aj do vlastníckeho práva), na ktoré poukazoval dovolateľ sa na prejednávany prípad nevzťahuje, nakoľko toto rozhodnutie sa týkalo zrušenia spoluvlastníctva reálnou deľbou s vlastníckymi účinkami, napriek tomu, že deľba nebola zapísaná v pozemkovej knihe, čo nie je prejednávany prípad.

17. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, pričom to rozhodne nie je tento prípad. Dovolací súd z dôvodov vyššie uvedených vadu podľa § 420 písm. f) CSP nezistil.

18. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolanie dovolateľa voči rozsudku odvolacieho súdu je nedôvodné, a preto ho dovolací súd podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol.

19. V dovolacom konaní úspešným žalovaným (§ 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP) dovolací súd trovy dovolacieho konania nepriznal, pretože im žiadne trovy nevznikli.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.